



Yusuf ÖZMERDİVENLİ

Kayseri Lisesi Emekli Fizik Öğretmeni ve Müdür Yardımcısı

Başyazar

AŞIK VEYSEL ŞATIROĞLU

32058 Sayılı Cumhurbaşkanlığı Genelgesi ile 2023 yılının "Âşık Veysel Yılı" olarak Sayın Cumhurbaşkanı Recep Tayyip ERDOĞAN'ın himayelerinde ulusal ve uluslararası etkinliklerle anılması kararlaştırılmıştır.

UNESCO 41. Genel Konferans kararıyla 2023 yılı Âşıklık sanatının bütün Türkiye'de sevilmesini sağlayan ve 2009 yılında UNESCO İnsanlığın Somut Olmayan Kültürel Mirası Temsilî Listesi'ne kaydedilen "Âşıklık Geleneği"nin güçlü temsilcilerinden biri olan Âşık Veysel, Vefatının 50. Yıl Dönümü olan 2023 yılında UNESCO ile ilişkili olarak tüm dünyada ve Türkiye'de Cumhurbaşkanlığı himayelerinde anılacaktır.

'Ben giderim adım kalır/Dostlar beni hatırlasın/Düğün olur bayram gelir/Dostlar beni hatırlasın' dizelerinin sahibi dünyaca ünlü halk ozanımız Âşık Veysel'in kim olduğu, hayat hikayesi ve eserleri, ölümünün üzerinden yıllar geçmesine rağmen vatan-daşlarca merak edilip araştırılıyor. Âşık Veysel kimdir?

Tam adı Veysel Şatıroğlu olan büyük halk ozanı, günümüzde adına düzenlenen çeşitli etkinlikler ve anma törenleriyle hatırlanmaya devam ediyor. İşte, Sivas'ta dünyaya gelip tüm dünyanın tanıdığı bir saz ustası olan Âşık Veysel'in hayat hikayesi:

Asıl adı Veysel Şatıroğlu

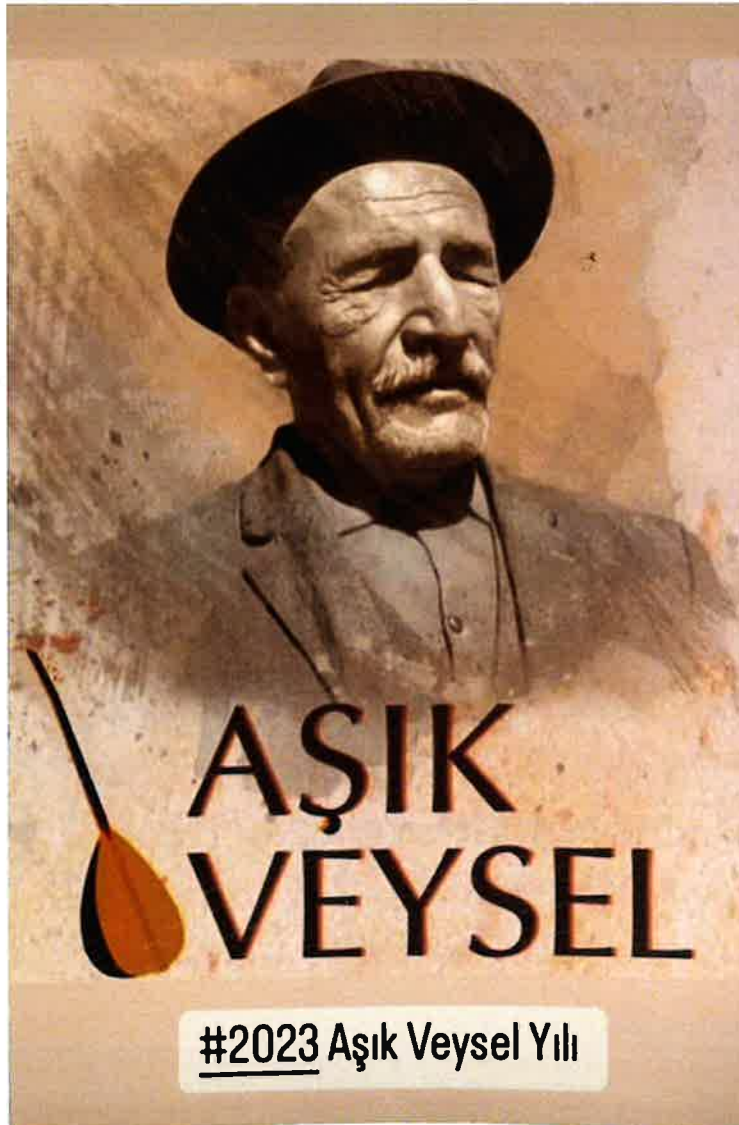
olan Âşık Veysel, Sivas'ın Şarkışla İlçesine bağlı Sivrialan köyünde 1894 yılında doğdu. Gülizar Hanım ve Karaca Ahmet çiftinin çocuklarından biri olan Âşık Veysel'in iki kız kardeşi, çiçek hastalığı yüzünden hayatını kaybetti.

Yedi yaşına girdiği 1901 yılında Sivas'ta çiçek hastalığı salgınının yaygınlaşması üzerine Âşık Veysel de bu hastalığa yakalandı. Çiçek hastalığı yüzünden 7 yaşında bir gözünü kaybeden Âşık Veysel'in diğer gözü de kısa süre sonra kör oldu.

10 YAŞINDA SAZ ÇALMAYA BAŞLADI

Gözlerini kaybettikten sonra, 10 yaşındayken babasının oyalanması için aldığı sazı çalmaya başlayan Veysel, saz ustaları Çamşıhlı Ali ve Molla Hüseyin'den ders aldı. İlk evliliğini 1919 yılında Esma Hanım ile yapan Âşık Veysel, 1920 yılında anne ve babasını kaybetmenin hüznünü yaşadı. Veysel, eşinin kendisini terk etmesi üzerine ikinci evliliğini ise 1928 yılında Gülizar Hanım ile yaptı. Veysel'in bu evlilikten Zöhre, Ahmet, Hüseyin, Menekşe, Bahri, Zekine ve Hayriye adlarında 7 çocuğu dünyaya geldi. Çocuklardan Hüseyin birkaç aylıkken hayatını kaybederken, büyük oğlu Ahmet Şatıroğlu ise 84 yaşında 11 Ocak 2018'de yaşamını yitirdi.

Âşık Veysel, 1930 yılının başlarında Sivas'ta edebiyat öğretmeni olarak görev





yapan Ahmet Kutsi Tecer ile tanıştı. Tecer'in davetiyle Köy Enstitüsü'nde saz hocası olarak görev yapan Veysel'in adı ilk kez 5 Ocak 1931'de düzenlenen "Sivas Aşıklar Bayramı"nda duyuldu.

1970'li yıllarda Selda Bağcan, Gülden Karaböcek, Hümeysra, Fikret Kızılok, Esin Afşar gibi bazı müzisyenler Aşık Veysel'in deyişlerini düzenleyerek yaygınlaşmasını sağladı.

TBMM TARAFINDAN AYLIK BAĞLANDI

Ömrü yoksulluk ve zorluklarla geçen Aşık Veysel'in Cumhuriyet'in 10. yılı için yazdığı destanın yayınlanması ve Sivas Aşıklar Bayramı'ndaki başarısı dikkati çekti. Türkiye Büyük Millet Meclisi, 1965 yılında özel bir kanunla Aşık Veysel'e "Anadilimize ve milli birliğimize yaptığı hizmetlerden ötürü" 500 lira aylık bağladı. Aşık geleneğinin son büyük temsilcilerinden olan Veysel Şatıroğlu, 1971 yılında Nevşehir'in Hacıbektaş ilçesinde son konserini verdi. Aşık Veysel, 21 Mart 1973 günü saat 03.30'da doğduğu köy olan Sivrialan'da, şimdi adına müze olarak düzenlenen evde hayata gözlerini yumdu.

İLK ŞİİR KİTABI 1944'DE YAYINLANDI

Aşık Veysel'in ilk şiir kitabı "Deyişler", 1944 yılında yayımlandı. Sazımdan Sesler ve Dostlar Beni Hatırlasın isimli şiir kitapları bulunan Aşık Veysel'in ölümünden sonra ise 1984 yılında Bütün Şiirleri adlı eseri tekrar yayınlandı.

Ölümünden birkaç saat öncesine kadar bile "Birbirinizle, konu komşuyla iyi geçinin, dirliğinizi, düzeninizi bozulmasın" diyerek, "Kürt'ü Türk'ü ne Çerkez'i/Hep Adem'in oğlu, kızı/Beraberce şehit, gazi/Yanlışı var mı ve neresi" dizeleriyle birlik ve beraberliğe vurgu yapan ünlü halk ozanı Aşık Veysel Şatıroğlu, şiirlerinde yaşama sevinciyle hüznü, iyimserlikle umutsuzluk iç içe olan, aşık geleneğinin son büyük temsilcilerinden biri oldu.

"Atatürk'e ağıt", "Beni hor görme", "Beş günlük dünya", "Derdimi dökersem derin dereye", "Dostlar beni hatırlasın", "Güzelliğin on para etmez", "Kahpe felek", "Kara toprak", "Uzun ince bir yoldayım" gibi eserleri hafızalara kazınan ve Türkçe'yi en yalın ve güçlü şekilde kullanan Aşık Veysel, şiirlerinde verdiği mesajlarla Türk milletine her zaman birlik ve beraberliği öğütledi.

Aşık Veysel'in vatan, tabiat, birlik, çalışma, yardımlaşma konularını işlediği şiirlerinde, vatana bağlılık ve idealistlik

dikkati çeken en önemli nokta oldu.

HATIRASI YAŞATILIYOR

2014 yılının Kasım ayında Devlet Opera ve Balesi Âşık Veysel'in ölümünün 41. yılı anısına onun türkülerinden yola çıkılarak hazırlanan, tek perde-lik dans tiyatrosu "Dostlar Beni Hatırlasın" sahneye konulmuştur. 17 Kasım 2014 yapılacak prömiyere onur konuğu olarak Âşık Veysel'in kızı ve torunlarının katılacağı açıklanmıştır. Gösterinin rejisörlüğünü İhsan Bengier yaparken, Almula Ersoy, Ayşegül Aydemir, Deniz Alp, Sevim Başol ve Müge Gündüz gibi isimler rol almıştır.

Aşık Veysel'in adı ülkemizde pek çok cadde, sokak ve parka verilmiştir. Büyük halk ozanının hatırasını yaşatmak amacıyla belediyeler ya da diğer kurumlar tarafından belli zamanlarda adına etkinlikler düzenlenmeye devam ediyor.

Aşık Veysel'in ölümünden sonra bir çok yazılar yazıldı. Sanat adamları, edebiyatçılar, şairler, düşünce adamları bu büyük Ozan'ın şahsiyetinden, fikriyatından, sanat ve sanatçılığından bahsettiler. Bunlar genellikle Veysel'in "Toprak şiiri" üzerinde durdular, onu işlemeye gayret gösterdiler. 11 kıta olan Kara Toprak şiirinin ilk kıtası ile yazımızı sonlandıralım:

Kara Toprak

*Dost dost diye nicesine sarıldım
Benim sâdik yârim kara topraktır
Beyhude dölandım boşa yorulduğum
Benim sâdik yârim kara topraktır*

